

A bőrműves-tárgyakról, lószerszámokról, nyergekről szóló szakmai nap beszámolója

Hagyományok Háza, 2015. szeptember 24.

Szakmai napok címmel indított sorozatunk 2015. szeptember 24-én megtartott alkalmára a bőrműves-tárgyak, lószerszámok, nyergek készítőinek szakembereit hívtuk meg. A célunk az volt, hogy az új zsúrizési szempontrendszerrel kapcsolatban felmerülő kérdésekre, problémákra választ találjunk közösen, illetve a modern kategória fogalmát tisztázzuk.

A rendezvény délelőtti részén a Népi Iparművészeti Bíráló Bizottság bőrműves-tárgyak, lószerszámok, nyergek területén jártas tagjait hívjuk meg zártkörű tanácskozásra. Összeírjuk közösen, hogy milyen problémák, nehézségek merülnek fel a zsúrizéssel kapcsolatban és ezekre igyekszünk megoldási javaslatokat találni. Jelen esetben a zártkörű tanácskozáson Fogarasi Katalin, Molnár Imre, Nepp Dénes, Szöllősy Gábor, Terényi György, Torma László vett részt. Véleményükkel segítették a megbeszélést a következő szakemberek: Czákli Hajnalka, Dékány Dóri, Hubert Erzsébet, Lukovszky Ilona.

Délután nyilvános konzultációt tartunk, így az alkotóknak lehetőségül nyílik kérdéseiket személyesen feltenni a Bíráló Bizottság tagjainak és a zsűri szervezőnek. A „problémák” és „javaslatok” listáját, a délutáni nyitott tanácskozáson ismertetjük, és kibővítjük a kézművesekkel közösen.

A bőrműves-tárgyakról, lószerszámokról, nyergekről szóló szakmai nap problémafelvetései és az arra adott válaszok összegzése:

1. Az alkotók néha rossz forrást választanak a tárgy elkészítéséhez. → Nem minden múzeumban őrzött tárgy kiemelkedő munka. Szakember véleményét kérjük ki arról, hogy érdemes-e a kiválasztott tárgyat reprodukálni (múvtárgymásolat esetében) vagy továbbgondolni (egyéni tervezés esetében).
2. Más kultúrák forrásként való megjelenése. → A modern kategóriába tartozó bőrműves tárgyak a mai tárgykultúrába jól beilleszthető használati tárgyak, melyeknek inspirációs forrása elsősorban a magyar népművészet szellemisége, de emellett az egyetemes bőrfeldolgozás hagyományaiból is meríthet a készítő. A modern kategóriába tartozó tárgyak jellegükben a magyar hagyományhoz kötődnek, még ha ez a kötődés gyakran csak egy-egy szerkezeti elembe, a színvilágban vagy

szabásformában nyilvánul is meg. Csak feldolgozásban jelenhet meg az egyetemes művészet forrásként, másolatban nem.

3. Nem ismerik az alkotók az ornamentikaképzés szabályait. Általában nehezen terveznek. A szakmai tudás és anyagismeret hiánya. → A kézműves felelőssége tanulni és fejleszteni magát. A meglévő oktatókiadványokat forgassák a kézművesek. A HH honlapján a bőrműves szakirodalmat tudjuk közölni, vagy bármilyen más segédanyagot is.
4. Ha kevés tárgy van, nem mindig van szakági zsűritag. → Elenyésző az esetek száma, amikor néprajzos kolléga bírálja önállóan a bőrből készült alkotást. A törekvés az, hogy gyakorlati tudásban jártas szakértőket is bevonjunk. Ha a kevés tárgyszám miatt nem éri meg szakértőt hívni, akkor szokott néprajzos szakember zsűrizni. Mindenkinek meg van a lehetősége Budapesten szakági zsűrizésen részt venni, ahol garantált a szakzsűritag. Az ONK regionális előválogatóján a helyi szervező felelőssége volt a zsűribizottság felkérése, azt nem a HH Népi Iparművészeti Osztálya állította össze.
5. Nem elég objektív a zsűrizés. → A korábban felvetett pontozólap helyett értékelőlapot használhat a zsűritag, amit oda lehet adni a kézművesnek a jegyzőkönyvön kívül.
6. Vannak olyan alkotók, akik azzal csálnak, hogy ugyanazt a tárgyat adják be többször minősítésre, így több zsűrizszámot szereznek kevesebb munkával. Minden tárgyat nincs lehetősége visszaellenőrizni a HH kollégáinak, csak azokat, amelyeknél felmerül a gyanú. A típustárgyaknál fordul néha elő ez a jelenség. → Az alkotó egy életre beszennyezheti hírnevét, ha kiderül, hogy így kíván több zsűrizszámhoz jutni.
7. A forrásmegjelölés nem mindig egyértelmű, nem elég a hely az adatlapon. → Ún. „inspirációs lapot” mellékelhet az alkotó a munkája mellé, amelyet szintén megnéz a zsűri.
8. A zsűrizett tárgyak fotói nem nyilvánosak. → A pavavedjegy.hu honlapon láthatóak zsűrizett munkákról fotók. Ezeket bárki tanulmányozhatja. Más fotót nem tehetünk közzé.
9. A gépi varrás és a modern alapanyagok és kellékek használata megengedett-e (beleértve a villámzárat is)? → A modern kategóriánál megengedett, ha ez nem bontja meg a tárgy harmóniáját és minőségét.

Összeállította: Illés Vanda